Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

D.a 1.a

Christinadaben Excelencia, eta dignidadea eta Cruce Santubena.

Esan eguidazu, Christinaduba zara?
Bai, Jesu Christo gure Jaunen graciaz.
Cegaiti esatendozu Jesu Christo gure Jaunen graciaz?
Cegaiti ez nazan Christinauba neure merecimentu bacgaiti.
Cer da Christinadu izatea?
Yzatea Christoren Discipuluba.
Ce dignidade recivietandau guizonac Christau eguiten daubenean?
Eguiten da bendicinoen seme, Jaungoicoen seme adoptivo, eta ceruco heredero.
Eta Christau eztana cer da?
Gueraquetan da maldicinoen seme, Demoniuen esclavo, eta deseredaduric ceruti.
Chito ondo esanic dago Christauba zareana, eta sinisquetandot izango gariala emen gaozen gustioc, ez gueure merecimentu propioz ezpada Jesu Christo gueure Jaunen merecimentu infinitoac gaiti; gura izan guindubala crijadu bere misericordia andija gaiti, ez infielen artean; cegaiti an jaijo bagui

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

ña izango guinian eurac leguez maldicinoen Semeac,
eta Demonioen esclavuac, ezpada Christauben artean,
eta ala gara bautismo Santuen medioz bendicinoen Se
meac, Jaincoen Seme adoptivoac, eta gloriaco here
deroc. Beneficio au, cein dan preclarissimoena,
eta especialena, S.n Gregorio Nacianzenoc diuana
leguez, eugui bearguenque beti presente ija aprade
cietaco Jaunari, ija correspondietaco operacinoag.r
Christauben izenari; izanic Jesu Christo gure Mai
suben Discipulu eguiazcoac, ceñec bere dotriniaz, eta
exemplubaguin emon euscun humildadeco, paciencia
co, pobrezaco, purezaco, eta Caridadeco leccinoac: Exem
plum dedi vovis &c. Cuidado fielac, cegaiti Maisuba
imitetan eztaben discipuluba, da digno castiguben[a].

Nor da Christo?
Da Jaunco, eta guizon eguiazcoa.
Cer esan gura da Christoc?
Vnguiduba.
Cegaiti?
Cegaiti izan zan vnguiduba Espiritu Santuben
graciaz eta doiaz.
Cer esan gura dau Jesusec?
Salvadorea.
Cegaiti?
Cegaiti Salvatu, eta redimida guinduban bere

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

odol preciosoagaz, eta bere Doctrina Christianiaz
erdeutci euscun ceruco videa:

Cer Doctrina Christiana?

Da Jesu Christo gure Jaunac eracutci euscuna,
eta Ama Eliza Santa Catholica Erromacoac era
cutsen deuscuna.

Amodioaz artceco gueure Mairuben Doctrina,
da conveniente jaquitea Mairuben dignidadea, eta
Doctrinien excelencia. Erregaiti ondo esanda Chris
to gure Mairuba dala Jaunco, eta guizon equiarcoa;
Jaunco equiarcoa, Aita Jaincoen Semea dalaco:
Guizon equiarcoa, Maria Santissimien Semea
dalaco, cegaiti encarnadu zan bere entraña gar
vietan. Ecui equizube izan deitequean andisagoa
Jesu Christo gure Mairuben dignidadea, eta gran
deza; Yrenac ere dira Soberanoac, eta misteriosoac:
Jesus, eta Christo: Jesus da izen propijua, Christo da
comuna, eta esan gura dau Jaunen ungiduba;
Cegaitic antiguaco lequean ungietan ciran Sacerdo
teac, Erregueac, eta Profetac: eta Christo Profeta,
Erregue, eta Sacerdote equiarcoa leguez izan zan
ungiduba, ez obra humanoaz, ezpada Espiritu Santu
ben gracia divinoz, encarnadu zan instantean.
Jesus, cein dan izen propijua, itini ~~cutcen~~ circumci

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

dadu euben eguneam, eta anunciaduba orduco Aingue
ru S.n Gabrielegaiti, eran gura dau Salvadorea, eta
Redontorea; ala dei eutzan orduco Profeta Zacariasec:
Ecce Rex tuus veniet tibi justus et Salvator. Begui
ra eguizu etorrico dala zure Erreguea (esaten deut
zo Sionen alabari) justua, eta Salvadorea; Salvado
rea deritzo, cegaiti salvadu, eta redimidu guinduban
bere odol precioroen costuban, botetan ebela gu libretea
gaitic pecatuben, eta Demoniuen tiranisati, eta cegaiti
eracutei deuscun ceruco videa bere exemplubaz, eta
Doctrina Christianiaz. Christoc eracutei eben Doctri
na, ha bera eracutei euben Apostolubac ere; eta atse
bera da Eliza Ama Santa Chatolica Erromanoac
eracusten dabena bere Ministro Sacerdoteen medijoz,
ceintzuc berte fin santu arren artean dagoz señala
duric Jaimoagaitic eracusteco, eta prediquetaco fielai
Doctrina, eta Evangelioco leguea. Eta especialmen
te Doctrina Christiana eracusteco obligacinoa daug.
Maisubac, Gurasoac, Ugazabac, eta Maestroac, baco
chac bere talentoaz conforme; baña gurtiac confor
me sustancijan.

De la Señal de la Cruz.

Ceín da Christinauben señalea?

Cruce santua.

Cegaitic?

Cegaiti dan Christo Crucificaduben figu

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

rea, ceñetan redimidu guinduban.

Zembat modutara egiten dau Christaubac senale au?

Bitan.

Ceintzuc dira?

Ceñatzea, eta Santiguatzea.

Cer da Señatzea?

Da egitea iru Cruce escumaco atz andijaz, lelen goa becoquijan, bigarrena aoan, irugarrena bularretan.

Esasu nola?

Cruce Santuen senalegaiti, gueure arerijo etati, libradu gaguizu gueure Jaunā, eta Jaincoa.

Cegaiti señatzen zara becoquian?

Jaincoac libradu gaguian pensamentu guestoetatic.

Cegaiti aoan?

Jaincoac libradu gaguian berva guestoetatic.

Cegaiti bularretan?

Jaincoa libradu gaguian obra eta deseo guestoetatic.

Crucea, Jesu Christo gure Jauna ill zan baño lee nago zan patibulo afrentosoa, edo esango baiguoben leguez, urcamendi infamea, ceñetan ajusticietan cituben malhechoreac; baña Jesu Christo gure Jaunac eriotzea artueben ezquero, ain ennoblecidu ric gueldi tu zan, nola ija Christaubac veneretan dogun seña le, eta distincino nobletzat, ceñec Jaincoen seme

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

adoptivoac leguez, distinguietan gaitu Ydolatra, Pagano, eta Gentiletati, eta baita escudo edo armatzat, ceintzu caz defendietan garian gueure enemigoetatic.
Cruce au eguiten dogu modu bitan, bata da Signatzea, eta bestea Santiguatcea. Señatcen gara becoquian, Jaincoac libradu gaguijan pensamentu guertoetati, eta emon deigun fortaleza vencietaco tentacinoac, eta con fesetaco, eta defendietaco valoreaz profesetan dogun fede Catholicoa.
Ahoan signatcen gara Jaincoac moderadu, eta templadu daguijan gure aoa, eta miina, alaco moduban, nola bacarric berva eguin deigun convenidana, eta importa dana bacarric, eta desmandadu eztedin miina berba donguetan, eta pecatu diriametan; orregaiti escaquetan eutzan Jaincoari Davidec ifini eguijala guar dia bere aoan, eta circunstancijaco atea bere espanetan: Pone Domine, custodiam ori meo &c.
Azkenez señatcen gara bularretan, Jaincoac libradu gaguijan afecto edo deseo donguetati, eta consiguientemte obra guertoetati, cegaiti dirian deseo donguecen alabac; eta nola oneec urteten dauben viotzeti, eta viotza dago bularretan, orregaiti señatcen gara bularretan.—

Ce da gauza da Santiguatcea?

Da eguitea Cruce luce bat escumaco escubaz becoquiti bularretara, eta esquerreco sorbaldati escu

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

macora, esaten dala: Aitien, eta Semien, eta espiritu
Santuen izenean: Amen Jesus.
Cegaiti eguiten da modu onetan?
Aditan emoteco Misterio andi bi: bata trinidade
Santissimoena, eta bestea: Verbo Divinoen encar
nacinoena.
Noiz eguin bear dogu Crucien señale au?
Obra onen bat asiten dogun gustian, edo aiurqui
quetan garianean necesidade, tentacino, edo peli
gruren baten, principalmente oeti jaguiten gari
anean, echeti urteten dogunean, Elizan sartzen
garianian, jatera edo lo eguiten goacenean.
Cegaiti aimbeste vider?
Cegaiti dempora, eta leku gustian Jaincoac gor
de gaguijan gueure enemigoetati.
Santiguatcea (esandodana leguez) ezta beste gau
zarie, eguitea baño cruce luce bat becoquiti bula
rretara, eta ezquerreco sorbaldati escumacora, esa
tendala; Aitien eta Semien, eta Espiritu Santuben ize
nean: Amen Jesus. Apostolu Sagradubac instituidu
euben Cruzion señale au gure fede Santuben suma
edo compendijo leguez eguiteco facilidadeaz, eta sarri
tan misterijo onen memoria: eta orregaiti ez baca
rric dagoz comprendiduric misterijo principal biac,
ceintzuc dirian, trinidade Santissimoena, eta encar

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

nacinoena (leen esan dodana leguez) baita Jesu Chris
to gure Redemptorien pasinoen, eta eriotzien miste
rioac ere: eta aitu daguizuben clarubago, eta euqui
daguizuben orainguino baño estimacino andiagoan
Crucea, eta esadu daguizuben devocino gueijagogaz
entzun eguizube. ~~

Ytinten dogunean ercumaco ercuba edo atzac beco
quian, eta esaten dogunean: Aitien, eta Semien, eta
espiritu Santuben; manifestetan dogu, Jaincoagan
dagocela iru persona distintoac Aitea, eta Semea, eta
espiritu Santuba: izenean esaten dogunean, aique
tan emoten dogu Jaincoen unidadea; au da Jaincoa da
la bat, bat Jaquituria, bat vorondate Divinoa; eta
Jainco eguiazco bat: Cegaiti Jainco bacar batean,
eta iru persona distintoetan consistietan da. Zaini
da Santisimoen Misterio Soberano au, cein explica
duco dot extensino andiagoaz Credoen leenengo arti
culuban.

Encarnacinoco Misterijoa da Aita Jaincoen Se
mea cein dan Trinidade Santisimoco bigarren perso
nea eguiten guizon gure Señora Maria Santisimien
entraña Virginaletan: au significatuan da ercuba
ereten danean becoquiti bularretara, esaten dogula,
eta Semien. Bada onegaz aiquetan emoten dogu, Aita
Jaincoen Semea jatzi zala Ceruti, ceruba ichi baga,

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

encarnetara Maria Santisimien entranetan. Esandot
fatci zala ceruti ceruba ichi baga, cegaiti Jaincoa dan
immensoa, dago lecu guztian, eta eztau mudetan lecu
ric, eta parafenic: gueifago esaten da fatzi zala ceruti
encarnetara, cegaiti impasiblea zala equin zan pa
siblea, immortaleti equin zan mortala, eta immenso
ti equin zan chiquina, umetan zala gure naturale
ciagana, cein dan pasiblea, mortala, eta limitaduba.
Gure Redencinoen Misterijoa edo Misterijoac, eta
Jesu Christo gure Jaunen pasinuena, eta eriotsena con
temetan dira eguiten dogun Crucean bertan;
Bada acabetan dogunean formetan, eta iragoten dogu
nean escuba esquerreco sorbaldati escumarona, aitu
beardogu Cruce Santuben medijoz eta Jesu Christo gure
Jaunac an padecidu ebenagaiti redimidu guinduba
la, eta irago guindubala culparo estadu infeliceti (ce
ñec aiquetan emoten dabon esquerreco sorbaldrac)
gracijaco estadu felicera, eta dichosora, represen
tetan dana escumaco sorbaldan. Ain misteriosoa,
eta admirablea da Crucien señalea.
Onegaiti bada, euqui beardogu veneracino andi
an, eta usadu, S.n Geronimoc dijuana legues,
frequencia andijaz: Ad omnem actum, ad omnem
incesum manus pingat crucem.
Obraren bat ariten dogun guztian, eguin daigun

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

guztia Jesu Christo gure Jaunaren izenean: In nomine
Domini nostri Jesu Christi Goicean jaiquiten garianean,
echeti urteten dogunean, elizan sartzen garianean,
oera goazenean, jaten asiten garianean, edocein bere
trabalu, edo tentacinoan. Ala eguiten euben anti
guaco Christaubac, eta ala eguin bear dogu guc ere,
Jaincoac dempora, eta lecu guztian gorde gaguijan
gueure enemigoetati, ceintzuc dirian Demonioa,
Munduba, eta araguia: cegaiti Cruce Santuba da,
Santubac dijuena leguez, eta especialmente S.n Igna
cioc, S.n Efrenec, eta S.n Ciriloc, arma poderosoa de
fendietaco gueure enemigoetati, eta especialmente
iguez eraguiteco Demonioari, cein beti dabil inguruca
guri jausi eraguiteco, S.n Pedro Apostolubac dijuana
leguez: bada iguez eguiten dau Diabrubac Cruceti, Cha
currac maquillati leguez dijo S.n Ciriloc. Gomi onen
testimoniuc daucagu santu ascoen vicitzetan.

Admirablea da S.n Antonio Abaden exempluba,
ceñegaiti referitzen dau S.n Athanasioc, Crucien se
ñalearen burla eguiten eustela Demoniuai, ceintzuc
burla eguin gura eutcen Santubari, tropa, eta figu
ra espantosoaquin: Ceñec esaten eusten bere Discipu
lubai Crucien Señalea, eta fede vicija Jesu Christo
gan ciriala escudo inexpugnablea, eta muralla fuer
tea Diabruben maquinen contra. ~~~~~~

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

Ala' pue ere burla eguingo deutegu demonioai; baña onetaraco formadu bear dogu Crucea perfeccinoaz, fede az, eta devocinoaz; eta ez Christau devocino pichico batzuc leguez, crucia formadu bearrean santiguatcen dirianean, edo ur bedeincatu artcen daubenean, egui ten ditube siñu edo garabato batzuc, arpeguiti eu lijac quentcen leguez, emoten deutzela onegaz Diabru bari barreguzea; Jaincoen sierva batec ocasino ba ten ecuzi ebena leguez.

Christaubac, experimenta guza badogu Cruce Santu ben uso piadosoan berte arroen virtutea, eta efectoac, usadu bearda beragaz ondo, devocinoaz, eta perfeccino az. Formetan dogunean Crucea gorputzean, eugui bearda crucificaduba viotzean; bertela da pintetea Cru cea, eta ez gravetea: eta orregaiti esan eben S.r Agustinec: factorem querit Deus, signorum suorum, non pictorem. Jaincoac billaquetan ditubala bere signubac obretan dituzana, ez bacarric pintetan ditu bana.

Au encarguetan deutzubet neure viotz guztiti: eta guztiz gañean etorri zaitela puntualmente entzu ten doctrina Christiana, cegaiti guztiai asco imposta deutse jaquitea cerucoa videa, eracusten dana Doctrinan. Au da empleo celebradu bat, eta practicaduba santu arogaiti, aberaituba Aita Santuben Yndulgencia as

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

togaz, eta favorecidubac Jaincoagaiti, eta bere Ama
Santissimagaiti maravilla ario, eta estupendoaguin.
Eta egongoda Guraroric, egongoda Ugazabaric,
euquino daubenac gauza chiquintzat eracustea euren
familijai Doctrina Christiana, eta oracinoac?
O' Aitac, o, Amac, ce escura euquino dozube Jaincoen
Tribunalean. Faltetan badozube obligacino onetara,
bildur izan zaitece Juez Divinoen contu rigurosoen,
eta sinistu eguizube, arr eztozubela ija euquico Pro
tectoratzat Maria Santissima, espada zeuben descui
doen Fiscal. ¡O' Jaincoac eztaguiala gura izan dedin
ala! Eta onetaraco procuradu eguizube cumplietea
ceuben obligacinoaguin, eta guztiz pañean encargue
tan deutzubet, gura badozube eguin gusto singulara
Jesu Christo gure Redentoreari, eta bere Ama Maria
Santissimeari, eta alcanzadu Jaincoagandi bere Santu
ben medijos necesitetan dozubena, etorri zaitzela
puntualmente entzutera Doctrina Christianen es
plicacinoa, bada medijo onegaz ~~lograduco dozube~~
gueratuco zare era batera instruiduric, animan,
eta faborecidubac Jaunagaiti (conveni bada) animan
eta gorputzean. Ala esperetandot zuben devocino
ti, eta confietan dot Jaunagan consoladuco zaubela
zeuben necesidaden socorrubaz, eta gracien aumen
tu ascogaz, eltcero ala seguru Gloriara.

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

MAN 708